dosar nr.2-24024313-05-2a-03062024 Judecătoria Cahul, judecător I.Gorlenco

D E C I Z I E

10 aprilie 2025 mun.Cahul

Completul de judecată al Curții de Apel Sud sediul Cahul
în componența:
președintele completului Natalia Bondarenco
judecătorii Serghei Pilipenco, Vitalie Movilă
cu grefierul Anastasia Uzun

a judecat în ședință publică, în ordine de apel, cauza civilă la acțiunea reclamantului Guțu Dmitri împotriva pârâtului Ministerul Justiției, cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești, la apelurile declarate de avocatul Apărece Oleg în interesele reclamantului Guțu Dmitri, de pârâtul Ministerul Justiției și de intervenienții accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 26 aprilie 2024 –

C O N S T A T Ă :

1. La 01 martie 2024 reclamantul Guțu Dmitri, a depus cerere de chemare în judecată împotriva pârâtului Ministerul Justiției, cu intervenienții accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, prin care pretinde încasarea sumei de 1.000.000 lei din Bugetul de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției, cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat în cererea de chemare în judecată că, prin ordinul din 06 martie 2020 a fost angajat în serviciul Centrului Național Anticorupție, în funcția de ofițer de investigații al Direcției investigații speciale în cadrul Direcției generale teritoriale „Sud”, pe bază de contract individual de muncă.

La 27 februarie 2023, a fost pornită urmărirea penală nr.2023960038 de către Procuratura Anticorupție, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal. Temeiul pentru începerea urmăririi penale a servit denunțul lui Gorbunov Evgheni privind acțiunile de corupere pasivă comise de către Guțu Dmitri, colaborator al Direcției Sud a Centrului Național Anticorupție. La 01 martie 2023 reclamantul a fost recunoscut în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzută de art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, care face parte din categoria infracțiunilor grave art.16 alin.(4) Cod penal.

Procuratura Anticorupție a înaintat mai multe demersuri în instanța de judecată, prin care a solicitat autorizarea amânării/prelungirii amânării aducerii la cunoștința

bănuitului Guțu Dmitri, a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit din 01 martie 2023, și a drepturile și obligațiilor care le are în această calitate.

Respectiv, prin încheierile judecătorului de instrucție din 01 martie 223, 30 martie 2023, 27 aprilie 2023, 24 mai 2023 s-a dispus amânarea aducerii la cunoștința bănuitului Guțu Dmitri a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit din 01 martie 2023 și a drepturilor sale. Pe toată perioada desfășurării urmăririi penale pe cauza nr.2023960038, unde reclamantul avea calitate de bănuit, au fost dispuse mai multe măsuri speciale de investigație. Prin încheierile judecătorului de instrucție din 02 martie 2023, 30 martie 2023, 27 aprilie 2023, 24 mai 2023 s-a dispus interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice de intrare și ieșire de pe numărul ***** folosit de reclamant.

Prin încheierile judecătorului de instrucție din 01 martie 2023, 30 martie 2023, 27 aprilie 2023, 24 mai 2023 s-a dispus autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații - documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori alte mijloace tehnice a bănuitului Guțu Dmitri.

Prin încheierile judecătorului de instrucție din 01 martie 2023, 30 martie 2023, 27 aprilie 2023, 24 mai 2023 s-a dispus autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații - interceptarea și înregistrarea comunicărilor cu înregistrarea de imagini, care vor avea loc între Gorbunov Evghenii și Guțu Dmitri. Totodată s-a dispus amânarea informării lui Guțu Dmitri despre efectuarea măsurilor speciale de investigații.

Reclamantul a făcut cunoștință cu ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit și a fost informat despre drepturile/obligațiile de care dispune la data de 14 iunie 2023.

La 04 august 2023 prin ordonanța procurorului s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Guțu Dmitri, bănuit în comiterea infracțiunii prevăzute la art.342 alin.(2) lit.c) Cod penal, în temeiul prevederilor art.284 alin.(2) pct.2) și art.275 pct.3) Cod de procedură penală și clasarea cauzei penale nr.2023960038.

Reieșind din cele menționate se atestă cu certitudine, că reclamantul în mod ilegal a fost recunoscut în calitate de bănuit în comiterea infracțiunii prevăzută la art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, iar pe parcursul desfășurării urmăririi penale a fost supus la mai multe măsuri speciale de investigații care i-au cauzat suferințe psihice și i-a fost afectă inclusiv viața privată și de familie.

Conform art.15 Cod civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară, iar conform art.53 alin.(2) din Constituție, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Conform prevederilor Legii nr.1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, la art.3 se indică că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării

ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Potrivit art.6 al Legii, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta Legii nr.1545 din 25.02.1998, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare: c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Potrivit art.13 al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a),c),g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Sunt întrunite condițiilor de aplicare a prevederilor Legii nr.1545-XIII din 25.02.1998, or, în conformitate cu art.1 din această Lege, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale.

În temeiul prevederilor enunțate, reclamantul dispune de dreptul de a solicita repararea prejudiciului material ce reprezintă cheltuieli de asistență juridică, suportate în cadrul cauzei penale.

Conform prevederilor art.19 alin.(1),(2) Cod civil, condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).

Instanța de judecată la stabilirea prejudiciului moral urmează să țină cont de următoarele circumstanțe: durata urmăririi penale pe cauza nr.2023960038 a fost pornită la 27.02.2023 și finisată la 04.08.2023; de faptul că la 01.03.2023 reclamantul a fost recunoscut în calitate de bănuit, dar a făcut cunoștință cu această ordonanță și a fost informat despre drepturile/obligațiile de care dispune la data de 14 iunie 2023, deoarece prin încheierile judecătorului de instrucție din 01.03.223, 30.03.2023, 27.04.2023, 24.05.2023 s-a dispus amânarea aducerii la cunoștința bănuitului Guțu Dmitri a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit și a drepturilor sale; reclamantul a fost învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, care face parte din categoria infracțiunilor grave art.16 alin.(4) Cod penal.

Reclamantul a fost afectat psihic, a avut trăiri foarte negative de umilire, rușine și disconfort. Nici acum nu și-a revenit, este prejudiciată reputația sa în colectivul de muncă, comunitate și viața personală. În rezultatul acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, s-a adus defăimare imaginii și reputației reclamantului, care a avut de suferit o demoralizare profundă, dispărându-i încrederea în sine și în organele de drept. A jucat un rol negativ în viața reclamantului, acestuia fiindu-i create obstacole morale și fizice, pierdere de timp, stres și suferință psihică, dar și pierderi materiale.

Reclamantul prin ordinul din 06 martie 2020 a fost angajat în serviciul CNA, în funcția de ofițer de investigații al Direcției investigații speciale în cadrul Direcției generale teritoriale „Sud”. Respectiv, reclamantul a fost recunoscut în calitate de bănuit, pentru comiterea infracțiunii, fiind una din infracțiunile asupra cărora reieșind din calitatea acestuia (ofițer de investigații) efectuează măsuri speciale de investigații în cadrul procesului penal.

2. La *26 aprilie 2024 Judecătoria Cahul sediul central* a pronunțat hotărârea, prin care a admis parțial acțiunea înaintată de Guţu Dmitri către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, privind recuperarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, cu încasarea sumei de 50.000 lei de la Bugetul de Stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Guţu Dmitri, în contul reparării prejudiciului moral, cauzat prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești; s-a încasat și suma de 4.000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate pe prezenta cauză civilă. În rest, pretențiile reclamantului au fost respinse ca neîntemeiate.

3. La 15 mai 2024 *avocatul Apărece Oleg în interesele reclamantului Guțu Dmitri* a depus cerere de apel, solicitând casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 26 aprilie 2024 și emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral acțiunea înaintată de Guțu Dmitri către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, privind recuperarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale Procuraturii și ale

instanțelor judecătorești, cât și încasarea cheltuielilor de judecată suportate în cadrul examinării acțiunii în ordine de apel.

În argumentarea cererii de apel sunt invocate următoarele motive. Reclamantul nu este de acord cu hotărârea contestată în partea stabilirii cuantumului despăgubirilor prejudiciului moral. Susține că instanța de judecată nu a ținut cont la stabilirea prejudiciului moral de
următoarele considerente: durata urmăririi penale, care a fost pornită la 27.02.2023 şi finisată la 04.08.2023 prin ordonanța de clasare. La 01.03.2023 apelantul a fost recunoscut în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, cu ordonanța în cauză a făcut cunoștință la 14.06.2023, deoarece prin încheierile judecătorului de instrucție din 01.03.2023, 30.03.2023, 27.04.2023, 24.05.2023 s-a dispus amânarea aducerii la cunoștința bănuitului Guţu Dmitri a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit din 01 martie 2023 şi a drepturilor sale.

Nu s-a luat în considerație gravitatea infracțiunii de care a fost învinuit – infecțiune prevăzută la art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, care face parte din categoria celor grave, conform art.16 alin.(4) Cod penal.

Nu s-a luat în considerație natura dreptului lezat, caracterul şi gravitatea suferințelor suportate. Apelantul a fost afectat psihic, a avut trăiri foarte negative de umilire, rușine şi disconfort. Nici acum nu şi-a revenit, este prejudiciată reputația sa în colectivul de muncă, comunitate şi viața personală. S-a adus defăimare imaginii şi reputației apelantului, care a avut de suferit o demoralizare profundă, dispărându-i orice încredere în sine şi în organele de drept. Acțiunile ilicite ale organului care a exercitat urmărirea penală şi ale procuraturii au jucat un rol negativ în viața reclamantului, acestuia fiindu-i create obstacole morale şi fizice, pierdere de timp, stres şi suferință psihică, dar şi pierderi material.

Nu a mai fost luat în considerație și statutul social al persoanei. Or, apelantul prin ordinul din 06.03.2020 a fost angajat în serviciul CNA, în funcție de ofițer de investigații al Direcției investigații speciale în cadrul Direcției generale teritoriale „Sud”. Apelantul a fost recunoscut în calitate de bănuit pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, fiind una din infracțiunile asupra cărora, reieșind din calitatea lui (ofițer de investigații), în numele legii şi în limitele competenței sale el însăși efectuează măsuri speciale de investigații în cadrul procesului penal.

Sumă de 50.000 lei nu este una echitabilă şi nu compensează suferințele provocate în rezultatul tragerii ilegale la răspundere penală a lui Guţu Dmitri. Instanța de judecată în mod superficial a menționat că suma de 1.000 000 lei este una exagerată, iar suma de 50.000 lei este una echitabilă. Nu este cert prin ce modalitate instanța de judecată a ajuns la concluzia, că anume suma de 50.000 lei şi nu o altă sumă ar fi echitabilă pentru a compensa prejudiciul moral suferit de către apelant.

4. La 27 mai 2024 a depus cerere de apel pârâtul *Ministerul Justiției*, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 26 aprilie 2024 în partea ce ține de încasarea din bugetul de stat în beneficiul lui Guțu Dmitri a prejudiciului moral, material

și a cheltuielilor de judecată, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În argumentarea propriului apel pârâtul Ministerul Justiției a invocat următoarele motive. Reieșind din practica juridică națională, conform prevederilor art.2007, 2036 Cod civil, statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi instanțelor judecătorești.

Elucidarea cazurilor şi condițiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială, actualmente o asemenea lege specială este Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești.

Legiuitorul în temeiul art.6 din Legii nr.l545-XIII din 25.02.1998 a prevăzut expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei fizice/juridice la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești.

Instanța de fond la adoptarea soluției a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr.1545, necesită de a fi întrunite circumstanțele prevăzute de art.6 - dreptul la repararea prejudiciului, şi cele prevăzute de art.3 - cazurile de reparare a prejudiciului material şi moral. Normele legale enunțate sunt indisolubile şi nu pot fi aplicate separat.

Această poziție este confirmată şi în jurisprudența națională, în cauza Chirică Ruslan vs Ministerul Justiției, încheierea Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 17 noiembrie 2021 (2ra-l635/21): „Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că pentru a fi întemeiate pretențiile de încasare a prejudiciului material şi a celui moral în condițiile Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, în primul rând acestea trebuie să fie pasibile reparării prin prisma art.3 din lege, în condițiile respectării cumulative a dispozițiilor art.6 al aceleiași legi”.

Instanța de fond eronat şi neîntemeiat a admis parțial pretenția intimatului/reclamantului Guţu Dmitri, în contextul în care, conform prevederilor art.3 din Legea prenotată, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum şi în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigării cu încălcarea prevederilor

legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare.

Potrivit art.6 din aceiași Lege, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive şi irevocabile a sentinței de achitare; scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice şi adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Accentuează că este important şi necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. De altfel, în sensul prevederilor enunțate rezultă expres, că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, şi anume existența faptei ilicite.

Organul de urmărire penală nu are doar ca scop identificarea şi sancționarea persoanelor vinovate, dar şi prevenirea şi curmarea săvârșirii infracțiunilor. Acest aspect este prevăzut şi de prevederile art.254 alin.(1) Cod de procedură penală: „organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului”.

Și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat, în cauza Draganschi împotriva României (cererea nr. 40.890/04, decizia din 18 mai 2010, §25) că dimensiunea obligațiunilor statului referitoare la investigarea minuțioasă şi rezultativă a oricărui fapt pretins a fi infracțional nu implică nici dreptul de a declanșa o anchetă penală împotriva unui terț sau ca acesta să fie condamnat la sancțiuni de natură penală, nici o obligație de rezultat care ar presupune ca orice urmărire penală trebuie să se finalizeze printr-o condamnare. În special, în ipoteza în care se pune problema respectării unei reglementări care are ca obiect protecția drepturilor garantate de Convenție, acestea impun organizarea unui sistem judiciar de anchetă eficace la finalizarea căreia să nu existe nici o aparență de apreciere arbitrară a circumstanțelor care s-au aflat la originea faptei.

Pe durata acțiunilor procesuale, intimatului Guţu Dmitri nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, iar la materialele cauzei nu există nicio probă concludentă, pertinentă, în confirmarea faptului că actele procedurale emise în privința intimatului de către organul de drept, sunt calificate ca ilegale. Or, în corespundere cu art.218 Cod de procedură penală, instanța de judecată, constatând în procesul de judecată fapte de încălcare a legalității şi a drepturilor omului, o dată cu adoptarea hotărârii, emite şi o încheiere interlocutorie prin care aceste fapte se aduc la cunoștința organelor respective, persoanelor cu funcție de răspundere şi procurorului.

La materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv şi irevocabil al instanței de judecată sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală. Respectiv, drepturile procesuale ale reclamantului au fost respectate.

Pct.14 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.8 din 24 decembrie 2012 cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral şi material cauzat persoanelor deținute prin violarea art.3, 5, 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale indică, că instanța civilă nu este în drept să examineze corectitudinea procedurilor de arestare, temeinicia deciziei de reținere sau gradul de motivare al actului prin care a fost dispusă arestarea, deoarece aceste chestiuni urmează a fi decise în cadrul procedurilor penale. Totodată, pct.19 din Hotărârea menționată relevă, că prejudiciul material şi moral urmează a fi reparate doar dacă se stabilește violarea Convenției, dacă a fost stabilit prejudiciul şi dacă există o legătură de cauzalitate între violarea Convenției şi prejudiciul pretins.

În consecință, consideră că instanța de fond eronat a dispus încasarea din bugetul de stat în beneficiul intimatului/reclamantului Guţu Dmitri a unei sume exagerate în calitate de prejudiciu moral, în cuantum de 50.000 lei, în condițiile în care la caz nu sunt întrunite toate condițiile de aplicabilitate a prevederilor Legii nr.1545/1998.

Ce ține de acordarea prejudiciului moral, potrivit art.11 din Legea nr.1545, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: gravitatea infracțiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; suferințele fizice, caracterul şi gradul suferințelor psihice.

La caz, nu a fost demonstrată prin probe elocvente, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei respective, cât şi reputația intimatului/reclamantului Guţu Dmitri anterior intentării urmăririi penale şi implicit modificarea acesteia prin raportare la percepția cetățenilor după data finisării examinării cauzei în instanța de judecată.

Potrivit art.11 din Legea nr.1545, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Instanța, prin dispunerea încasării prejudiciului moral în sumă de 50.000 lei, coroborat cu lipsa unei argumentări a cuantumului respectiv, a ignorat prevederile alin.(3) din articolul citat, or „în toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral”.

Prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul naşterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea şi reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie şi personal).

Potrivit Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 9 octombrie 2006, cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințe psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe şi în baza căror acțiuni/inacțiuni i-au fost cauzate suferințe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea.

Potrivit pct.25 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 09.10.2006 stabilește că, instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât şi datele obiective care certifică acest fapt.

În aceeași temeinicie a obiecțiilor acestora, urma a fi respinsă şi cerința compensării cheltuielilor de judecată. Potrivit regulilor art.94-97[1] Cod de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică se admit doar în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile, proporțional părții admise sau respinse din pretenții în acea parte a pretențiilor reclamantului care a fost admisă sau respinsă, precum şi a obligației probării suportării acestora prin acte fiscale cu regim special şi rapoarte ce reflectă necesitatea şi prestația volumului serviciilor. CtEDO solicită o dare de seamă cu privire la lucrul efectuat de avocat, în care să fie descrise suficient de detaliat acțiunile întreprinse şi timpul cheltuit pentru acestea. Neprezentarea dării de seamă a dus la respingerea pretenției cu privire la costuri şi cheltuieli (a se vedea Lupăcescu şi alții c. Moldovei, 21/03/2006, § 40 şi Amihalachioaie c. Moldovei, 20/04/2004, § 47).

Realizând o generalizare a celor expuse şi constatate, instanța de judecată nu trebuie să-şi formeze o idee preconceputǎ conform căreia, presupusa încălcare a unui drept implică în mod obligatoriu pertinența acțiunii şi pe cale de consecință - existența unui prejudiciu. Este necesar de stabilit, în mod inițial, caracterul acțiunii, în sensul întrunirii condițiilor legii speciale şi deja ulterior - probarea existenței acelui prejudiciu. Or, o poziție prestabilită, denotă un efect nociv nu doar pentru societate, dar şi pentru cadrul legal, din motiv că se creează un precedent care cu trecerea timpului este tot mai greu de remediat.

Criteriile care stau la baza cuantumului despăgubirilor trebuie să fie obiective, împărtășind criteriul general evocat de instanța europeană, potrivit căruia despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea şi gravitatea atingerii adusă acestora.

Cu titlu informativ, în cazul atestării de către instanța de judecată a întrunirii condițiilor prevăzute de Legea nr.1545/1998, prezintă anumite exemple din jurisprudența națională privind cuantumul prejudiciului moral acordat persoanelor ce au intentat acțiuni în ordinea Legii nr.1545/1998, care au fost achitate din start - de către instanța de fond: Lidia Punga şi Alexandr Punga împotriva Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne şi Procuraturii Generale (dosar nr.2ra-1217/19) – 5.000 lei pentru

fiecare; Vataga Mihail împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală (dosar nr.2ra-991/22) – 30.000 lei. Judecătoria Chișinău sediul Centru a oferit o apreciere eronată probelor administrate, a aplicat eronat normele de drept material şi a emis hotărâre nefondată.

Instanța de fond a ignorat unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral - criteriul echității, care exprimă că acel cuantum al despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acesta să aibă efect compensatoriu, şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, şi nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor (cauza Cozimolici decizia Colegiului penal al CSJ din 26.12.2008, dosar nr.1ra-1359/08).

5. La 23 mai 2024 *intervenientul accesoriu Ministerul Finanțelor* a depus cerere de apel, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 26 aprilie 2024 și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a pretențiilor reclamantului față de Bugetul de stat, administrat de Ministerul Finanțelor.

În argumentarea cererii de apel intervenientul accesoriu Ministerul Finanțelor a invocat următoarele motive. Nu este de acord cu hotărârea primei instanțe, invocând ca temei pentru declararea apelului art.386 alin.(1) lit.a) Cod de procedură civilă. Prima instanță nu a constatat şi elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, sau circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei pe care prima instanță le-a considerat constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente, fapt care a condus la soluționarea greșită a cauzei.

Reclamantul aduce ca argument în favoarea sa, în legătură cu recompensarea prejudiciului moral, stresul care ar rezulta din examinarea cauzei penale. Totodată, reclamantul a avut posibilitatea să-şi valorifice aproape toate drepturile, care i-ar aduce foloase financiare şi o psihică sănătoasă: dreptul la muncă, studiu, psiholog ce ar putea constata legătura dintre starea psihică şi încriminarea faptei la art.312 alin.(2) lit.a).

Nu s-a demonstrat proporționalitatea amenințărilor reale parvenite în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală către reclamant, în raport cu gradul de pericol ce ar aduce atingere dreptului de libertate şi impactul negativ adus asupra sănătății în legătură cu aceasta.

Din materialele dosarului rezultă, că pe 01 martie 2023 reclamantul a fost recunoscut în calitate de bănuit la săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal. Iar la 04 august 2023, prin ordonanţa procurorului în Procuratura Anticorupție, reclamantul a fost scos de sub urmărirea penală din lipsa elementelor infracțiunii. Subliniază că reclamantul a fost recunoscut în calitate de bănuit întru comiterea infracțiunii menționate pentru o perioadă de 5 luni. În acest context consideră, că s-a solicitat un prejudiciu moral exagerat pentru acest termen scurt de examinare a infracțiunii.

Cele invocate de reclamant, referitor la faptul că pe parcursul urmăririi penale i-au fost limitate drepturile, fiind supus mai multor măsuri speciale de investigații care i-au cauzat suferințe psihice, afectându-i viața privată şi de familie, le consideră neîntemeiate,

deoarece măsurile procesuale de urmărire penală nu erau cunoscute de reclamant, fapt confirmat prin încheierile judecătorului de instrucție din 01.03.2023, 30.03.2023, 27.04.2023 şi 24.05.2023, prin care s-a dispus autorizarea amânării aducerii la cunoștință bănuitului Guțu Dmitri a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit. Ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit i-a fost adusă la cunoștință reclamantului la data de 14 iunie 2023.

Doar prezența la materialele cauzei penale a ordonanței privind recunoașterea în calitate de bănuit din 01 martie 2023 şi a încheierilor privind autorizarea măsurilor speciale de investigație, nu poate fi calificată drept acțiune de tragere ilegală la răspundere penală, acțiunile organului de urmărire penală erau îndreptate spre depistarea şi combaterea infracțiunilor şi nu aveau drept scop prejudicierea reclamantului.

Consideră că reclamantul nu a demonstrat că a suferit prejudiciu important (a se vedea cauza Rinck vs. Franța, cererea nr.18774/09, declarată ca inadmisibilă de către CtEDO).

6. La 24 mai 2024 a depus cerere de apel intervenientul accesoriu Procuratura Generală, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 26 aprilie 2024 și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă acțiunea reclamantului Guțu Dmitri împotriva Ministerului Justiției, privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești.

În argumentarea apelului intervenientul accesoriu Procuratura Generală a invocat următoarele motive. Instanța neîntemeiat a admis parțial acțiunea, fără a reține că Legea nr.1545-XIII din 25.02.98 permite acordarea compensațiilor doar în cazul existenței circumstanțelor prevăzute de art.6, care necesită a fi întrunite cumulativ cu circumstanțele prevăzute la art.3 al Legii.

Instanța neîntemeiat a reținut ca existente temeiurile indicate la lit.a),c), art.3 al Legii nr.1545: „este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma tragerii ilegale la răspundere penală; precum şi în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice”. Or, este necesar de menționat că existența unei ordonanțe de scoatere de sub urmărire penală nu denotă faptul, că organul de urmărire penală a admis careva acțiuni ilicite. Soluția de scoatere de sub urmărire penală a fost dictată de insuficiența probatoriului pentru transmiterea cauze penale în judecată şi nu de acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, fapt ce rezultă din conținutul ordonanței procurorului din 04 august 2023.

Altfel spus, scoaterea de sub urmărire penală nu atrage direct concluzia că acțiunile organelor de urmărire penală şi ale procuraturii au fost ilicite în cauza respectivă, circumstanță ce rezultă direct din art.2 alin.(1) din Legea nr.1545. La caz procurorul, cercetând cazul penal, nu a neglijat principiile Constituționale, procesual penale şi nu a inițiat procedura penală în privința lui Guţu Dmitri în afara bazei probatorii.

Instanța incorect a constatat temeiul şi condițiile răspunderii delictuale, şi anume ilegalitatea acțiunii de pornire a urmăririi penale la 27.01.2023, finalizată cu scoaterea reclamantului de sub urmărire penală, or, urmărirea penală a fost pornită la denunțul lui

Gorbunov Evghenii privind pretinsele acțiuni de corupere pasivă comise de către Guţu Dmitri. În astfel de circumstanțe organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanțelor cauzei, pentru stabilirea adevărului, iar în speță acțiunile organului de urmărire penală nu denotă admiterea încălcărilor drepturilor omului.

Astfel, singurul fapt de existență a unei ordonanțe de scoatere de sub urmărire penală nu-i acordă lui Guţu Dmitri dreptul la repararea prejudiciului moral, este necesar ca cel care pretinde daune morale să aducă argumente şi indici din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate. Or, sarcina de a proba existența dreptului pretins în speță revine reclamantului, ceia ce nu a fost probat.

Consideră că instanța neîntemeiat a reținut că acțiunile întreprinse de organele de urmărire penală şi de procuratură față de reclamant i-au cauzat acestuia un prejudiciu moral, în condițiile în care Guţu Dmitri nu a prezentat probe justificative care ar demonstra prezența unor suferințe, or, toate argumentele indicate de reclamant în motivarea pretenției poartă un caracter declarativ, formal, abuziv, fără un suport probatoriu legal.

Pretinderea la repararea prejudiciului moral nu-l scutește pe reclamant să probeze cauzele care au determinat o suferință morală, totodată prin care acțiuni ilegale i s-a cauzat prejudiciul moral, să probeze şi instanța să poată constata dacă a avut loc o violarea a drepturilor constituționale şi procesuale. Compensația este justificată numai în cazul în care este proporțională în raport cu gravitatea violărilor constatate. Prin urmare, reclamantul nu face dovada unor suferințe psihice sau fizice din care să rezulte prejudiciul moral.

Sarcina probării prejudiciului moral este pusă pe seama reclamantului, iar la caz reclamantul nu a demonstrat că de la 14 iunie 2023, când a făcut cunoștință cu ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit, şi până la 04 august 2023, când s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală, a fost supus unor suferințe psihice.

Faptul că a fost emisă pe numele reclamantului o ordonanță de scoatere de sub urmărire penală, de către instanță urma a fi tratată ca o satisfacție suficientă, fiind evident faptul că acțiunile organului de urmărire penală au urmărit scopul procesului penal.

Consideră neîntemeiată admiterea cererii şi referitor la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, deoarece instanța şi-a argumentat poziția indicând că, de către reclamant a fost anexat bonul de plată eliberat de cabinetul avocatului, fără a da eficiență normelor legale naționale şi opiniei CEDO, care indică că reclamantul este obligat să dovedească faptul că cheltuielile pentru asistența juridică au fost reale, necesare şi rezonabile ca mărime. La caz, instanța a admis pretenția fără ca cheltuielile de asistență juridică solicitate să fie justificate. Or, în cazul nejustificării cheltuielilor de asistență juridică, judecătorul urma să respingă această pretenție.

7. *Reprezentantul Procuraturii Generale, procurorul-şef al Procuraturii de Circumscripție Cahul, Dumitru Calendari*, a depus referință la cererile de apel, prin care a solicitat, în temeiul art.385 lit.c) Cod de procedură civilă, admiterea apelurilor, casarea

integrală a hotărârii primei instanțe, și emiterea hotărârii noi, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Guţu Dmitri,.

În argumentarea referinței sunt invocate următoarele motive precum că, Procuratura Anticorupție Oficiul Sud prin ordonanță l-a recunoscut pe Guţu Dmitri în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzută şi sancționată de art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, cu amânarea aducerii la cunoștință a ordonanței de recunoașterea în calitate de bănuit.

La 04 august 2023 prin ordonanţa procurorului s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Guţu Dmitri, bănuit în comiterea infracțiunii prevăzute la art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, în temeiul prevederilor art.284 alin.(2) pct.2) şi art.275 pct.3) Cod de procedură penală şi clasarea cauzei penale nr.2023960038.

Analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că instanțele de judecată eronat şi neîntemeiat au dispus admiterea parțială a acțiunii.

Acțiunile organelor de urmărire penală, în contextul circumstanțelor avute loc la caz, au fost întemeiate şi legale, din care considerente pretențiile reclamantului nu se încadrează în prevederile Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998.

Nu există nici un act procedural definitiv şi irevocabil al judecătorului de instrucție, sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală sau ale procurorului (cerință prevăzută de Legea nr.1545, art.3), de aceea consideră că acțiunile organului de urmărire penală şi procuraturii au fost în strictă conformitate cu prevederile legale. Este important şi necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Instanța nu a luat în considerație următoarele: infracțiunea pentru care a fost învinuit Guţu Dmitri face parte din categoria celor grave. Cauza penală nu a ajuns în instanța de judecată, învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute la art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal nu i-a fost înaintată reclamantului.

Cât privește rezonanța socială, reclamantul nu a prezentat probe ce ar demonstra că învinuirea adusă acestuia a devenit subiectul unor articole de presă sau ar fi fost o știre cunoscută de localnicii sau colegii de serviciu. Nu s-au stabilit ca în cadrul procesului penal au avut loc careva încălcări procesuale la urmărirea penală. Nu s-a constatat dacă a avut loc ofensa de către organul de urmărire penală în privința reclamantului.

Informația despre învinuirea reclamantului nu a fost adusă la cunoștința societății şi lipsesc careva probe în acest sens în dosarul civil. Lipsesc probe despre încălcarea secretului sau confidențialității datelor urmăririi penale de către organul de urmărire penală sau procuror. Lipsesc plângeri din partea reclamantului şi hotărârile organelor competente privind divulgarea datelor urmăririi penale din partea persoanelor implicate în proces. Durata urmăririi penale a fost una rezonabilă, nefiind încălcată, şi lipsesc hotărârile instanței de judecată în acest sens, lipsesc și plângeri din partea reclamantului cu privire la tergiversarea urmăririi penale. În cadrul urmăririi penale reclamantul a fost citat şi audiat o dată, şi careva plângeri în acest sens nu a înaintat. Lipsesc careva probe privind drepturile procesuale ale reclamantului lezate. Lipsesc

careva plângeri din partea reclamantului şi avocatului acestuia cu privire la mersul urmăririi penale, acțiunile de urmărire penal la care au participat reclamantul şi avocatul nu au fost contestate.

În cadrul urmăririi penale reclamantul a beneficiat de drepturi şi obligațiuni, inclusiv şi de libertăți. Lipsesc careva probe că acestea au fost lezate. Lipsesc date probe cu privire la suferințele fizice şi psihice, dereglări, nefiind anexate expertize, documente medicale etc. Instanța de fond eronat a stabilit mărimea în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice şi psihice cauzate.

Argumentul reclamantului Guţu Dmitri despre suportarea cheltuielilor legate de asistență juridică în cadrul procesului penal este neîntemeiat, or, avea posibilitatea, fără impedimente, să beneficieze de asistență juridică garantată de stat, mai mult ca atât, este jurist şi cunoaşte bine legislația.

Reieşind din constatările relatate, consideră greşită soluția instanței de fond cu privire la recuperarea prejudiciului moral, deoarece nu au fost constatate temeiurile, care ar acorda dreptul reclamantului la repararea prejudiciului conform prezentei legi.

Or, în conformitate cu materialele cauzei civile, în cadrul procesului penal nu s-au înregistrat acțiuni ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii şi a instanțelor de judecată pe cauza penală în privința reclamantului. Nici o informație nu a fost distribuită în mass-media despre careva presupuse acțiuni ilicite ale reclamantului. Astfel, cererea de apel şi cererea de chemare în judecată depusă de către reclamant trebuie să fie respinsă.

Însăşi scoaterea de sub urmărire penală a reclamantului şi lipsa solicitării din partea lui de ai aduce scuze oficiale în numele statului, pentru atragerea sa la răspundere penală, constituie de la sine o satisfacție echitabilă a suferințelor reclamantului în cadrul dosarului penal.

Există şi practica judiciară, exemplu cauza Cojocari R. către Ministerul Finanțelor nr.2ra-1458/14 decizia din 14.05.2014; cauza Chirică R. către Ministerul Justiției dosar nr.2ra-1635/21 decizia din 17.11.2011. Cele relatate în ansamblu atestă netemeinicia apelului declarat de către reclamant şi indică la ilegalitatea hotărârii de judecată a instanței de fond, fapt ce impune respingerea acțiunii ca neîntemeiată în privința reparării prejudiciului material şi moral.

Ce priveşte apelurile Ministerului Finanțelor şi Ministerului Justiției, acestea urmează a fi admise.

8. Conform art.362 Cod de procedură civilă, „*termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.*”

Din actele cauzei se constată că, hotărârea Judecătoriei Cahul sediul central a fost pronunțată la data de 26 aprilie 2024. Apelurile împotriva hotărârii instanței de fond au fost depuse la 15 mai 2024 de către avocatul Apărere Oleg în interesele reclamantului Guțu Dmitri, la data de 23 mai 2024 de către Ministerul Finanțelor, la data de 24 mai

2024 de către Procuratura Generală, din care considerente Completul de judecată consideră că termenul legal de declarare a apelurilor au fost respectate.

9. Cererile de apel au fost examinate în lipsa reclamantului Guțu Dmitri, reprezentantului pârâtului Ministerul Justiției, intervenientului accesoriu Ministerul Finanțelor, care, fiind legal citați despre data, ora şi locul judecării cauzei, în ședința instanței de apel nu s-au prezentat, iar potrivit art.379 alin.(2) Cod de procedură civilă, *„neprezentarea în ședință de judecată a apelantului sau intimatului, a reprezentanților acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data şi ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului”*.

În ședința instanței de apel reprezentantul apelantului Guțu Dmitri – avocatul Apărece Oleg a pledat pentru admiterea propriului apel, casarea hotărârii instanței de fond pe rațiunile înserate în cererea de apel. Cât privește apelurile declarate de Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală, pledează pentru respingerea acestora ca nefondate.

În ședința instanței de apel reprezentantul Procuraturii Generale, procurorul-șef al Procuraturii de Circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, a pledat pentru admiterea propriului apel, casarea hotărârii instanței de fond pe rațiunile înserate în cererea de apel. Cât privește apelul declarat de avocatul Apărece Oleg în interesele reclamantului, pledează pentru respingerea acestuia ca nefondat.

10. Verificând materialele cauzei și analizând în complex argumentele și criticile relatate în cererile de apel și în ședința de judecată, respectând limitele judecării apelului inserate la art.373 Cod de procedură civilă, cu respectarea principiului disponibilității părților de a dovedi circumstanțele pe care le invocă drept temei a obiecțiilor sale (art.118 Cod de procedură civilă), Completul de judecată conclude asupra necesității respingerii apelului declarat de avocatul Apărece Oleg în interesele reclamantului Guțu Dmitri, admiterii apelurilor pârâtului Ministerului Justiției și intervenienților accesorii Ministerul Finanțelor și a Procuraturii Generale, și modificarea hotărârii primei instanțe prin micșorarea cuantumului despăgubirilor prejudiciului moral adjudecat, de la suma de 50.000 lei la suma de 10.000 lei, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 alin.(1) lit.b) Cod de procedură civilă, *instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să admită și să modifice hotărârea primei instanței.*

Potrivit art.373 alin.(1),(2),(5) Cod de procedură civilă, *instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.* (2) *În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.* (5) *Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Completul de judecată, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare *(Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei civile a hotărât în favoarea admiterii parțiale a acțiunii și încasarea de la Bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Guțu Dmitri suma de 50.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii judecătorești, Completul de judecată consideră că prima instanță corect a stabilit circumstanțele faptice ale litigiului, a apreciat probele conform prevederilor art.130 Cod de procedură civilă, și a adoptat o hotărâre legală și întemeiată, cu respectarea normelor de drept material și procesual, însă la stabilirea cuantumului prejudiciului moral adjudecat în beneficiul reclamantului Guțu Dmitri, instanța de judecată nu a ținut cont de prevederile normelor de drept material aplicabile, fapt ce determină încasarea unui cuantum mai mic decât cel stabilit de prima instanță, reieșind din următoarele raționamente.

În conformitate cu prevederile art.19 alin.(1)-(3) Cod civil, *în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel.* (2) *Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).* (3) *Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).*

Potrivit art.1 a Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998, *prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenţionale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.*

Articolul 2 al acestei Legi definește următoarele noțiuni: *acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a*

normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).

Articolul 3 alin.(1),(2) al aceleiași Legi prevede că, *în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum şi în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare*. (2) *Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanțele judecătorești*.

Prevederile art.(5) alin.(1),(2) din Legea enunțată statuează că, *cauzele cu privire la repararea prejudiciului material şi moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției; cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului*.

Art.6 lit.a),b),c) din Legea nr.1545 din 25.02.1998 indică că, *dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.*

În conformitate cu art.10 al Legii nr.1545 din 25.02.1998, *dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6*.

Iar, art.11 alin.(1)-(3) din Legea menționată supra prevede că, *mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la*

urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. (2) *Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală.* (3) *În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.*

11. Probatoriul cauzei denotă faptul că, potrivit Ordinului nr.100ps din 06 martie 2020, Guțu Dmitri a fost angajat în serviciul Centrului Național Anticorupție, în funcție de ofițer de investigații al Direcției investigații speciale în cadrul Direcției teritoriale „Sud", pe bază de contract individual de muncă (f.d.15).

Prin ordonanța din 27 februarie 2023 organul de urmărire penală a Procuraturii Anticorupție a pornit urmărirea penală în cauza penală nr.2023960038, în baza denunțului lui Gorbunov Evgheni, privind pretinsele acțiuni de corupere pasivă comise de către colaboratorul Direcției Sud a Centrului Național Anticorupție, Guțu Dmitri (f.d.30).

Prin ordonanța din 01 martie 2023, procurorul delegat în Procuratura Anticorupție, examinând materialele cauzei penale nr.2023960038, l-a recunoscut pe Guțu Dmitri în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzută de art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal (f.d.31).

Prin ordonanță a fost prelungit termenul menținerii în calitate de bănuit a lui Guțu Dmitri, pe un termen de trei luni, cu calcularea termenului din 30 aprilie 2023 (f.d.33).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 01 martie 2023, a fost autorizată amânarea aducerii la cunoștință bănuitului Guțu Dmitri, a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit din 01 martie 2023, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit.c) din Codul penal, și a drepturilor și obligațiilor care le are în această calitate, în cauza penală nr.2023960038, pe un termen de 30 zile, cu calcularea termenului din 01 martie 2023 până la data de 31 martie 2023 (f.d.35-36).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 30.03.2023, a fost autorizată prelungirea termenului de amânare a aducerii la cunoștință bănuitului Guțu Dmitri a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit din 01 martie 2023, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit.c) din Codul penal, și a drepturilor și obligațiilor care le are în această calitate, în cauza penală nr.2023960038, pe un termen de 30 zile, cu calcularea termenului din 31 martie 2023 până la 30 aprilie 2023 (f.d.37).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 27 aprilie 2023, a fost autorizată prelungirea termenului de amânare a

aducerii la cunoștință bănuitului Guțu Dmitri, a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit din 01 martie 2023, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit.c) din Codul penal, și a drepturilor și obligațiilor care le are în această calitate, în cauza penală nr.2023960038, pe un termen de 30 zile, cu calcularea termenului din 30 aprilie 2023 până la data de 30 mai 2023 (f.d.40-42).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 02 martie 2023, a fost autorizată efectuarea măsurii speciale de investigații interceptarea și înregistrarea comunicărilor, purtate prin intermediul numărului de telefonie mobilă *****, pe o perioadă de 30 zile, cu începere din 02 martie 2023, ora 16:00, până la data de 01 aprilie 2023 ora 16:00 (f.d.44).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 30 martie 2023, a fost autorizată prelungirea măsurii speciale de investigații interceptarea și înregistrarea comunicărilor, purtate prin intermediul numărului de telefonie mobilă *****, utilizat de bănuitul Guțu Dmitri, pe un termen de 30 zile, calculat din 01.04.2023 până la data de 01.05.2023 ora 16:00, (f.d.46-49).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 24 mai 2023, a fost autorizată prelungirea măsurii speciale de investigații interceptarea și înregistrarea comunicărilor, purtate prin intermediul numărului de telefonie mobilă *****, utilizat de bănuitul Guțu Dmitri, pe un termen de 30 zile, începând cu 31 mai 2023 ora 16:00, până la 30 iunie 2023 ora 16:00 (f.d.54-57).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 30 iunie 2023, s-a constat faptul respectării cerințelor legale la efectuarea pe cauza penală nr.202390038 a măsurii speciale de investigații interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice de intrare și ieșire pe numărul *****, de care se folosește Guțu Dmitri, cu amânarea informării lui Guțu Dmitri despre faptul că în privința sa a fost luată măsura specială de investigații, interceptarea și înregistrarea comunicărilor, dar nu mai târziu de momentul finisării urmăririi penale (f.d.58-60).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 01 martie 2023, a fost autorizată efectuarea măsurii speciale de investigații – documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice, a bănuitului Guțu Dmitri, pe un termen de 30 zile, începând cu data de 01 martie 2023 ora 17:00 până la 31 martie 2023 ora 17:00 (f.d.61-62).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 30 martie 2023, a fost autorizată prelungirea măsurii speciale de investigații – documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice, a bănuitului Guțu Dmitri, pe un termen de 30 zile, începând cu data de 31 martie 2023 ora 17:00 până la 30 aprilie 2023 ora 17:00 (f.d.63-65).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 27 aprilie 2023, a fost autorizată prelungirea măsurii speciale de investigații – documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau

urmărirea prin sistemul poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice, a bănuitului Guțu Dmitri, pe un termen de 30 zile, începând cu data de 30 aprilie 2023 ora 17:00 până la 30 mai 2023 ora 17:00 (f.d.66-68).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 24 mai 2023, a fost autorizată prelungirea măsurii speciale de investigații – documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice, a bănuitului Guțu Dmitri, pe un termen de 30 zile, începând cu data de 30 mai 2023 ora 17:00 până la 29 iunie 2023 ora 17:00 (f.d.69-71).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 30 iunie 2023, s-a constat faptul respectării cerințelor legale la efectuarea pe cauza penală nr.202390038 a măsurii speciale de investigații documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice a bănuitului Guțu Dmitri. S-a amânat informarea lui Guțu Dmitri despre faptul că în privința sa a fost luată măsura specială de investigații, dar nu mai târziu de momentul finisării urmăririi penale (f.d.72-73).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 01 martie 2023, s-a autorizat pe o perioadă de 30 zile, cu începerea din data de 01 martie 2023 ora 17:00 până la 31 martie 2023 ora 17:00, efectuarea măsurii speciale de investigații - interceptarea și înregistrarea comunicărilor cu înregistrare de imagini, care vor ave loc între Gorbunov Evgheni cu Guțu Dmitri precum și alte persoane implicate (f.d.74-76).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 30 martie 2023, s-a autorizat prelungirea efectuarea măsurii speciale de investigații - interceptarea și înregistrarea comunicărilor cu înregistrare de imagini, care vor ave loc între Gorbunov Evgheni cu Guțu Dmitri pe un terme de 30 zile, cu calcularea termenului din 31 martie 2023 ora 17:00 până la 30 aprilie 2023 ora 17:00 (f.d.77-80).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 27 aprilie 2023, s-a autorizat prelungirea efectuării măsurii speciale de investigații - interceptarea și înregistrarea comunicărilor cu înregistrare de imagini, care vor ave loc între Gorbunov Evgheni cu Guțu Dmitri precum și alte persoane implicate în săvârșirea infracțiunii, pe un terme de 30 zile, cu calcularea termenului din 30 aprilie 2023 ora 17:00 până la 30 mai 2023 ora 17:00 (f.d.81-84).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 24 mai 2023, s-a autorizat prelungirea efectuării măsurii speciale de investigații -interceptarea și înregistrarea comunicărilor cu înregistrare de imagini, care vor ave loc între Gorbunov Evgheni cu Guțu Dmitri precum și alte persoane implicate în săvârșirea infracțiunii, pe un terme de 30 zile, cu calcularea termenului din 30 mai 2023 ora 17:00 până la 29 iunie 2023 ora 17:00 (f.d.87-89).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din iulie 2023 s-a constat faptul respectării cerințelor legale la efectuarea pe

cauza penală nr.202390038 a măsurii speciale de investigații interceptarea și înregistrarea de imagini, care vor avea loc între Gorbunov Evgheni și Guțu Dmitri (f.d.85-86).

Prin ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție din 04 august 2023, a fost scos de sub urmărire penală Guțu Dmitri, bănuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, din motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de corupere pasivă, precum și nici ale altor infracțiuni prevăzute din partea specială a Codului penal. S-a clasat cauza penală nr.2023960038, pornită pe faptul săvârșirii infracțiunii de corupere pasivă, săvârșită de către o persoană publică cu extorcare de bunuri, în temeiul art.275 pct.3) Cod de procedură penală (f.d.23-29).

12. Potrivit art.118 Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel*.

Potrivit art.3 alin.(1) lit.a),c), alin.(2) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanței judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, *este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau ţara,* ***tragerii ilegale la răspundere penală***; c) *... în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice.* (2) *Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanțele judecătorești.*

Potrivit art.6 alin.(1) lit.b) al Legii citate*, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: ... scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.*

În conformitate cu prevederile art.11 al Legii citate, *mărimea concretă a compensației morale se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul şi gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice şi psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. Instanța de judecată va determina mărimea compensației şi în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală. În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral.*

În circumstanțele descrise mai sus, Completul de judecată conchide că prima instanță just a concluzionat faptul, că Guțu Dmitri este îndreptățit de a înainta acțiune cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin atragere ilegală la răspundere penală.

Pe cale de consecință necesită a fi respinse ca neîntemeiate argumentele expuse în cererile de apel declarate de Ministerul Justiției și Procuratura General, precum că nu sunt întrunite cumulativ condițiile de aplicabilitate a prevederilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, și anume dreptul la repararea prejudiciului (art.6) cât și cazurile de reparare a prejudiciului material și moral (art.3), nici nu a fost atras la răspundere penală și nici nu a fost condamnat la pedeapsă în formă de închisoare, fiind doar în calitate de bănuit în comiterea unei infracțiuni în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale.

Or, reieșind din conținutul art.64 alin.(2) pct.22) din Codul de procedură penală, se atestă cu certitudine că, *bănuitul, conform prevederilor prezentului cod, are dreptul: să ceară şi să primească repararea prejudiciului cauzat de acțiunile nelegitime ale organului de urmărire penală, ale procurorului sau ale instanței*.

Prin urmare, instanța de fond corect a concluzionat că lui Guțu Dmitri i-a fost cauzat un prejudiciu prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, la bază fiind pus faptul că Guțu Dmitri, fiind protejat de prezumția de nevinovăție, în lipsa unor probe credibile a fost tras ilicit la răspundere penală prin recunoașterea sa în calitate de bănuit, fiind suspectat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, urmărirea penală fiind pornită la 27 februarie 2023 și a derulat până la 04 august 2023 – data emiterii de către procuror a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a bănuitului Guțu Dmitri.

Completul de judecată reține că temeiuri de exonerare a statului de răspundere patrimonială pentru acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și a procuraturii, prevăzute la art. 4 al Legii nr.1545, cât și la art.2036 Cod civil, în speță nu se atestă.

Astfel, cu certitudine s-a constatat faptul că prin acțiunile neîntemeiate și abuzive ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, reclamantul Guțu Dmitri a fost ilegal recunoscut bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal.

Completul de judecată constată că, Guțu Dmitri prin ordonanța procurorului din 04 august 2023 a fost scos de sub urmărire penală din motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii de corupere pasivă, precum și nici ale altor infracțiuni prevăzute de partea specială a Codului penal.

Prin prisma prevederilor art.art.284, 285, 275, pct.1)-3) Cod de procedură penală, instanța de apel constată că scoaterea reclamantului Guțu Dmitri de sub urmărire penală în baza art.275 pct.3) Cod de procedură penală, este temei de reabilitare în drepturi a persoanei supuse urmăririi penale.

În contextul circumstanțelor enunțate, Completul de judecată notează că prin ordonanța procurorului de scoatere de sub urmărire penală, care este irevocabilă, se atestă că punerea reclamantului Guțu Dmitri sub acuzație penală în baza art.324 alin.(2) lit.c) Cod penal, a fost ilegală, având în vedere că acțiunile acestuia nu întrunesc

elementele infracțiunii de corupere pasivă sau ale altor infracțiuni prevăzute de partea specială a Codului penal.

Completul de judecată menționează că nu atât demararea urmăririi penale prin sine, cât acțiunile de urmărire penală (implicit măsurile speciale de investigații) întreprinse de organul de urmărire penală, de procuratură și autorizate de instanța de judecată în privința reclamantului Guțu Dmitri, care vizează ingerințe în viața privată a reclamantului Guțu Dmitri, i-au cauzat acestuia o stare de disconfort prin faptul că au intervenit cu acuzații de ordin penal și au fost petrecute acțiuni filare și interceptare a comunicărilor, care au atentat la garanțiile constituționale, cauzând un prejudiciu moral, considerente din care Statul poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat astfel.

Drept urmare, reclamantul Guțu Dmitri, în baza prevederilor art.2036 Cod civil și art.3, art.11, alin.(1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penal, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998, are dreptul de a solicita repararea prejudiciului moral pentru tragere neîntemeiată la răspundere penală.

13. Cât privește cuantumul despăgubirii materiale care ar fi optim pentru a compensa echitabil prejudiciul moral cauzat reclamantului Guțu Dmitri, instanța de apel consideră justă poziția instanței de fond, precum că reclamantul a suferit în urma acțiunilor organului de urmărire penală și procuraturii, însă Completul de judecată este rezervat asupra cuantumului despăgubirilor adjudecate de prima instanță în mărime de 50.000 lei, pe care îl consideră exagerat de mare și disproporționat.

În temeiul art.20 alin.(1),(2) din Constituția Republicii Moldova, *orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie*.

În conformitate cu art.53 alin.(2) al Constituției Republicii Moldova, *statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.*

Completul de judecată consideră că, speței îi sunt aplicabile în primul rând prevederile Codului de procedură penală ca temei de despăgubire pentru acțiuni ilicite ale organului de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești.

Astfel, potrivit art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, *la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.*

Potrivit art. 2036 alin.(1) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.*

Potrivit art.2036 alin. (2) Cod civil, *prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.*

În temeiul art.2037 alin.(1) Cod civil*, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Alin.(2) al aceluiași articol prevede că, caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.*

Aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu criteriile și anume: miza pentru reclamant, comportamentul părților, bună/reaua credință, durata, etc. şi se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității, şi suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețe similare. Sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului şi se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces şi excluzându-se pretenții excesive şi vădit exagerate.

Sunt relevante la stabilirea cuantumului despăgubirilor pentru prejudiciul moral cauzele CEDO: cauza Cristina Boicenco c. Moldovei (hot. din 27.09.2011 (deținerea ilegală la sediul comisariatului de poliţie 6 zile, ordonanţa de nepărăsire țării; ulterior achitată) , cauza Ganea c. Moldovei (hotărârea din 17.05.2011 detenție de trei zile, cu încetarea ulterioară procedurii din lipsa probelor).

Prejudiciu moral constă în efectul negativ suferit ca urmare a faptei ilicite a organului de urmărire penală, prin care s-a adus atingere unor drepturi personale nepatrimoniale.

Astfel, daunele morale pot fi acordate în ipoteza în care se încalcă valorile ocrotite de legea fundamentală privind demnitatea, onorare, și alte valori sociale.

Pe de altă parte, deși este real că stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu moral presupune o anumită aproximare, instanța trebuie să aibă criteriile de apreciere precum: consecințele negative suferite de cel în cauză pe plan fizic și emoțional, importanța valorilor morale lezate, măsura în care acestea au fost afectate, etc. Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este și criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire.

Completul de judecată constată că susținerile reclamantului Guțu Dmitri în sensul că acțiunile desfășurate în perioada urmării penale i-au lezat drepturile și libertățile fundamentale, și că vătămarea acestor drepturi rezidă întru-un prejudiciu moral, sunt corecte, dar în circumstanțele speței ele nu justifică existența unui prejudiciu moral de o amploare care să fi generat o despăgubire atât de mare pe care a pretins-o reclamantul, și nici pe cea determinată de instanța ierarhic inferioară.

În primul rând, nici o probă nu atestă că despre însăși faptul pornirii urmăririi penale, desfășurării urmăririi penale și rezultatele finalității ei ar fi avut o rezonanță

socială la nivel local sau național. Mai mult, derularea urmăririi penale s-a ținut în secret de autoritățile implicate ale statului, și nici o informație din dosar nu pare să sugereze în mod rezonabil că actul de finalitate al urmăririi penale să fi ajuns la cunoștința publicului. În acest sens nimic nu atestă că intensitatea suferințelor morale ale reclamantului Guțu Dmitri ar putea fi amplificată de o eventuală rezonanță socială.

Investigațiile demarate au vizat strict monitorizarea contactelor reclamantului și monitorizarea acestuia în spațiu, deși cu ingerințe în viața personală a acestuia, dar fără violarea domiciliului acestuia.

O importanță deosebită, în viziunea completului de judecată, îl prezintă acel fapt, că reclamantul Guțu Dmitri este o persoană atestată cu o pregătire specială – ofițer de investigații – cu calități de rezistență morală înaltă, ceia ce de la sine atenuează nivelul de afecțiune morală a reclamantului de pe urma faptului că a fost obiectul acțiunilor de urmărire penală și acțiunilor de investigație operativă.

Astfel, Completul de judecată, consideră necesar de a micșora cuantumul despăgubirii prejudiciului moral cauzat lui Guțu Dmitri de la suma de 50.000 lei până la suma de 10.000 lei, care va avea efect compensatoriu echitabil și nu trebuie să constituie sumă excesivă pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimă.

Respectiv, reieșind din normele legale în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată reține, că prima instanță nu a stabilit corect suma ce urmează a fi încasată cu titlu de prejudiciu moral, din care considerente apelurile declarate de pârâtul Ministerul Justiției și intervenienții accesorii Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală urmează a fi admise în acest sens, cu modificarea hotărârii primei instanțe, prin micșorarea cuantumului despăgubirilor adjudecate de la suma de 50.000 lei la suma de 10.000 lei.

Completul de judecată apreciază că suma de 10.000 lei, reprezintă o reparație echitabilă și respectă principiul proporționalității și justul echilibru între valorile lezate și suma acordată. Această sumă este rezonabilă, care acordă o evaluare pertinentă daunelor compensatoare, fiind în corespundere cu caracterul şi gravitatea suferințelor psihice suportate de către reclamatul Guțu Dmitri, în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, cu respectarea principiului proporționalității și a justului echilibru între natura valorilor nepatrimoniale lezate și sumele acordate.

Un mecanism similar de analiză, este adoptat și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului care, atunci când stabilește cuantumul despăgubirilor datorate de stat pentru încălcarea unui drept garantat de Convenția pentru apărarea drepturilor omului, statuează în echitate, considerând ca fiind întemeiate cererile de acordare a unor despăgubiri bănești pentru prejudiciul moral și fizic suferit pe perioada în cauză.

Or, scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, iar nu a unei satisfacții patrimoniale. De altfel, fiind vorba de prejudicii morale, ele nu pot fi reparate strict prin echivalentul lor în bani, întrucât valorile ocrotite nu pot fi evaluate în bani, existând practic o incompatibilitate între natura nepatrimonială a prejudiciului și caracterul patrimonial al despăgubirii.

14. La acest capitol necesită a fi respinse ca neîntemeiate afirmațiile expuse în cererea de apel declarată de reclamantul Guțu Dmitri prin intermediul avocatului Apărece Oleg, precum că, instanța de judecată nu a ținut cont la stabilirea prejudiciului moral de durata urmăririi penale, de gravitatea infracțiunii de care a fost învinuit, de natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate, cât și de statutul social al persoanei.

Or, instanța de fond just a constatat că, mărimea compensației solicitate spre încasare de către Guțu Dmitri cu titlu de reparare a prejudiciului moral în sumă de 1.000.000 lei este excesivă și exagerată.

Argumentele apelanților Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor și Procuraturii Generale, precum că acțiunile organului de urmărire penală au urmărit scopul de a elucida toate circumstanțele importante ale cauzei penale, acționând cu bună-credință cu o suficientă diligență în vederea aflării adevărului și acumulării probelor, Completul de judecată nu le poate reține ca fiind întemeiate, pe motiv că cercetările penale puteau fi realizate în plin volum și doar în cazul în care procurorul colecta probe indiscutabile, pertinente putea să formuleze acuzații penale oficiale lui Guțu Dmitri, or, în condițiile în care ulterior cercetărilor penale petrecute, prin ordonanța procurorului din 04 august 2023, Guțu Dmitri a fost scos de sub urmărire penală din motivul lipsei în acțiunile acestuia a elementelor constitutive ale infracțiunii, se dovedește caracterul formal al urmării penale și lipsa necesității punerii persoanei sub bănuire.

Totodată, Completul de judecată apreciază ca neîntemeiate argumentele expuse în cererea de apel declarată de intervenientul accesoriu Ministerul Finețelor, precum că Guțu Dmitri a avut posibilitatea să-și valorifice aproape toate drepturile, care i-ar aduce foloase financiare și o psihică sănătoasă însă prezența la materialele cauzei doar a Ordonanței privind recunoașterea în calitate de bănuit din 01 martie 2023 și a încheierilor privind autorizarea măsurilor speciale de investigație nu poate fi calificată drept acțiune de tragere ilegală la răspundere penală, astfel reclamantul nu a demonstrat că a suferit prejudiciu important.

Or, aceste argumente contravin stării reale de fapt constatate în prezenta decizie și reglementate de normele de drept material aplicabile, deoarece însuși procurorul a emis o ordonanță prin care l-a scos pe Guțu Dmitri de sub urmărire penală.

Nu pot fi reținute ca întemeiate argumentele apelanților Ministerului Justiției și Procuraturii Generale, că organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului, iar acțiunile organului de urmărire penală nu denotă admiterea unor încălcări, or, procurorul trebuia sa pună sub acuzație penală persoana doar dacă avea destule probe despre vinovăție, iar ordonanța procurorului de scoatere de sub urmărire penală atestă cu certitudine că organul de urmărire penală nu deținea astfel de probe, împrejurare ce generează angajarea răspunderii patrimoniale a Statului pentru prejudiciul material și moral cauzat prin această încălcare.

Prin urmare, afirmațiile apelanților Ministerul Justiției și Procuraturii Generale referitoare la lipsa temeiurilor pentru înaintarea acțiunii de încasare a prejudiciului moral nu pot fi reținute, deoarece poartă un caracter declarativ și sunt în contradicție cu starea reală de fapt stabilită deja în prezenta decizie și cu cadrul legal aplicabil, cu atât mai mult că, în speță, se întrunesc temeiurile stabilite de art.3 lit.a) și art.6 lit.b) al Legii nr.1545 din 25.02.1998. Instanța de apel notează că potrivit art.2 din Legea nr.1545/1998, „*acțiunile ilicite sunt acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni)*”.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată consideră corectă concluzia instanței de fond că, prin formularea bănuirii, exercitarea urmăririi penale și interceptarea comunicărilor, monitorizarea contactelor fizice și deplasărilor în spațiu a reclamantului Guțu Dmitri, i s-a adus atingere dreptului şi libertăților lui fundamentale, inclusiv dreptului la viață privată, și această ingerință a obținut caracter ilegal odată ce finalitatea urmăririi penale a constatat reabilitarea reclamantului Guțu Dmitri.

Instanța de judecată just a constatat că, reieșind din prevederile art.art.94 alin.(1),96 alin.(1). (1^1) Cod de procedură civilă, interesele reclamantului Guțu Dmitri au fost reprezentate de avocatul Apărece Oleg, circumstanță ce rezultă din textul actelor judecătorești administrate la dosar, iar pentru serviciile prestate de avocat, Guțu Dmitri a achitat suma de 4.000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria DAA nr.52884102 din 23.04.2024, respectiv just a încasat din Bugetul de Stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Guţu Dmitri suma de 4.000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate pe prezenta cauză civilă.

În lumina celor expuse, Completul de judecată va respinge apelul declarat de avocatul Apărece Oleg în interesele reclamantului Guțu Dmitri și va admite apelurile pârâtului Ministerului Justiției și intervenienților accesorii Ministerul Finanțelor și Procuraturii Generale, cu modificarea hotărârii primei instanțe prin micșorarea cuantumului despăgubirilor prejudiciului moral adjudecat, de la suma de 50.000 lei la suma de 10.000 lei.

În baza celor expuse, potrivit prevederilor art.385 alin.(1) lit.b), 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de judecată–

D E C I D E:

Se respinge apelul declarat de avocatul Apărece Oleg în interesele reclamantului Guțu Dmitri.

Se admit apelurile declarate de pârâtul Ministerul Justiției și de intervenienții accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor.

Se modifică hotărârea Judecătoriei Cahul sediul central din 26 aprilie 2024, pronunțată în cauza civilă la acțiunea reclamantului Guțu Dmitri împotriva pârâtului Ministerul Justiției, privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, prin micșorarea cuantumului despăgubirilor prejudiciului moral adjudecat, de la suma de 50.000 lei la suma de 10.000 (zece mii) lei.

În rest hotărârea Judecătoriei Cahul sediul central din 26 aprilie 2024 se menține.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului, judecătorul Natalia Bondarenco

Judecătorii Serghei Pilipenco

Vitalie Movilă